

„Sēlijas ārēs” dienā iegūst 250 – 300 litrus rapšu eļļas

Ekskursija turpinājās Ilūkstes novada Eglaines pagastā, kur žurnālistus sagaidīja Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības „Sēlijas āres” valdes priekšsēdētājs Vitolds Kveders.

Sabiedrība ir dibināta 2004. gadā. LPKS „Sēlijas āres” sniedz pakalpojumus saviem biedriem, iepērk saražoto produkciju (graudus un rapsi) un realizē to, veic izejvielu (galvenokārt, minerālmēslu, augu aizsardzības līdzekļu) iegādi un piegādi kooperatīva biedriem, kā arī sniedz transporta un lauksaimniecības tehnikas pakalpojumus, veic produkcijas pirmapstrādi. 2009. gada kooperatīva neto apgrozījums sastādīja 781 321 LVL. Kooperatīvā ir apvienojušies 12 lauksaimnieciskās produkcijas ražotāji, kuri darbojas graudu ražošanas nozarē.

LPKS „Sēlijas āres” Augu eļļas rūpnīcā ir uzstādītas divas rapšu sēklu spiedes. Viena spiede dienā var izspiest 500 kilogramu sēklu, abas tonnu. No izspiestajām sēklām iegūst 25% - 28% eļļas, tas nozīmē, ka vienā dienā iegūst 250 – 300 litrus eļļas. Tomēr eļļa uzreiz nav lietojama, to salej mucās un mēnesi nostādina, pēc tam bez iekārtu palīdzības safasē pudelēs.

Eļļas ražošanai tiek iepirkta sertificēta sēkla, tomēr to audzējot minimāli tiek pielietotas ķīmikālijas. Vitolds Kveders stāstīja: „Šobrīd rūpnīcā spiež 15 tonnas bioloģiskās rapša sēklas, tomēr šī eļļa nav noformēta kā bioloģiskā”.

Sīmanis palielina Latvijas aitu ganāmpulku

Ilūkstes novada Eglaines pagastā žurnālisti viesojās arī LPKS „Latvijas aita” kooperatīva valdes priekšsēdētājas Vandas Krastiņas saimniecībā „Griezes”, kur saimniecei ir 120 aitu ganāmpulks. LPKS „Latvijas aita” dibināta 2004. gadā, pašlaik apvieno 56 biedrus. Kooperatīvs tika veidots ar mērķi rast produkcijai noietu ar cenām, kuras būtu pieņemamas audzētājiem.

V. Krastiņas saimniecībā „Griezes” ir labākais Latvijas ģenētiskais vaislinieks Sīmanis, kurš sver gandrīz 147 kg. Saimniece savu ganāmpulku plāno palielināt līdz 150 dzīvniekiem.

Šobrīd kooperatīvs sūta eksporta kravas uz Vāciju. Kā stāstīja Vanda Krastiņa, jēri dzimst aprīlī, martā un līdz septembrim, oktobrim izdodas tos nobarot līdz aptuveni 45 kilogramiem, pēc kā pārdot.

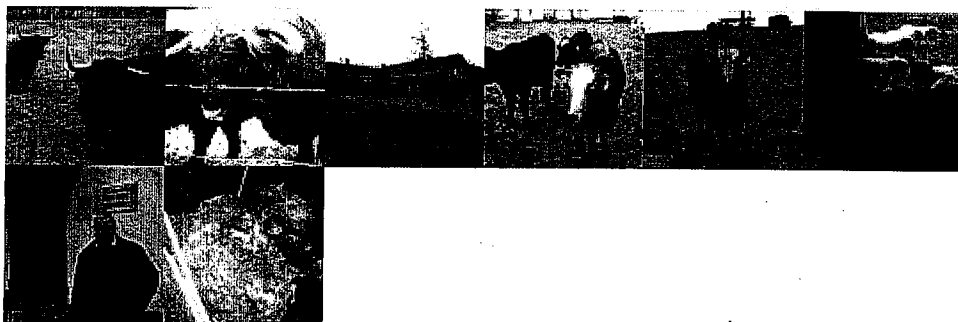
Vēl viens virziens, kurā kooperatīvs strādā ir audzējamo dzīvnieku pārdošana saimniecībām, kuras palielina savus ganāmpulkus ar kvalitatīvu vaislas materiālu. Kooperatīvs palīdz zemniekiem savākt un realizēt dzīvniekus. Pēc V. Krastiņas vārdiem, ir jācenšas, lai arī mazās saimniecības augtu.

LPKS galvenie uzdevumi – meklēt izdevīgus realizācijas kanālus zemnieku saražotajai produkcijai, nodarboties ar izejvielu sagādi zemniekiem, sniegt dažāda veida pakalpojumus ekonomiski izdevīgai saimniekošanai. Pamatprincips – jo vairāk pārdod, jo labāka pārdošanas cena un mazākas pārdošanas izmaksas uz katru pārdoto produkcijas vienību.

Latvijā šobrīd kooperatīvu skaits tuvojas simtam, un tajos apvienojušies vairāk nekā 8000 zemnieku saimniecību. Ir 8 galvenie kooperatīvu darbības principi, starp kuriem – kooperatīvs pieder pašiem zemniekiem un zemnieki paši var kontrolēt kooperatīva darbību, kooperatīvo sabiedrību mērķis ir nevis gūt labumu no lauksaimniekiem, bet sniegt viņiem attīstības iespējas. Tomēr, biedriem jāsaprot, ka viņi ir kooperatīva īpašnieki, tādēļ jābūt piederības sajūtai attiecībā uz konkrēto kooperatīvu.

Ilga Sprūģe, D-fakti.lv

Galerija:

Kooperācija - instruments gaļas nozares attīstībai

Ilze Vabole, AgroPols
26.11.2010

24. novembrī notika diskusija "Kooperācijas perspektīvas un problēmjautājumi gaļas nozarē", kurā tikās nozares eksperti, lai runātu par esošo situāciju un nākotnes perspektīvām. **Diskusijas galvenais secinājums - kooperācija var kalpot kā instruments, lai attīstītu gaļas nozari Latvijā, veicinot kvalitatīvas izejvielas audzēšanu un nodrošinot tirgu pieejamību**, informēja "Alpha Baltic" sabiedrisko attiecību projektu vadītāja Daina Saliņa.

Diskusijā piedalījās nozares eksperti: biedrības "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija" (LLKA) valdes loceklis un LPKS "ABC Projekts" valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Vāgners, LPKS "Latvijas jēri" valdes priekšsēdētājs Valdis Vanags, LLKA valdes priekšsēdētāja vietniece un LPKS "Piena ceļš" valdes priekšsēdētāja Ilze Aizsilniece, Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departamenta direktora vietnieks Dainis Rungulis, Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta direktora vietniece Andra Balode, biedrības "Zemnieku saeima" padomes locekle Dzintra Eizenberga.

Latvijā saimniecībās ganāmpulki ir relatīvi nelieli. Pēc Lauksaimniecības datu centra publiskās datu bāzes datiem vidējais aitu ganāmpulka lielums ir 5 aitas, liellopu - 10 liellopi, kazu - 5 kazas. Nelielais dzīvnieku skaits nedod iespēju lauksaimniekam būt konkurētspējīgam un izvirzīt savas prasības dzīvnieku pircējiem. Kooperācija būtu viens no risinājumiem, jo apvienojoties veidotos liels pārdodamo dzīvnieku skaits, kas dotu iespēju ietekmēt dzīvnieku cenu un pacelt nozares kopējo konkurētspēju.

Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departamenta direktora vietnieks Dainis Rungulis norādīja: "Lauksaimniekiem, iepērkot savā saimniecībā kādas konkrētas šķirnes gaļas dzīvniekus, jāsaprot, kur tie tiks realizēti. Tas ir sevišķi būtiski, jo Eiropā ir pieejamas daudz un dažādas šķirnes, taču tirgū pieprasījums un laba cena ir tikai dažām populārākajām. Pārējām šķirnēm realizācija ir galvenokārt tiešā tirdzniecība, kas būs uz paša lauksaimnieka pleciem. Līdz ar to zemniekam ir skaidri jādefinē produkts, ko viņš ražos un jādome laicīgi par saražotā realizāciju, t.i., jāveic sava biznesa plānošana." Viena no iespējām, kā regulāri sekot līdzi tirgus izmaiņām, ir apvienošanās kooperatīvos, atrodot līderi, kas spēj šo kooperatīvu vadīt, savlaicīgi reaģējot uz tirgus izmaiņām.

Savukārt kooperatīva "ABC Projekts", kas nodarbojas ar liellopu realizāciju, valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Vāgners norādīja: "Gaļas nozarē joprojām ļoti izteikts ir "pelēkais tirgus". Tas kropļo nozari un traucē arī kooperatīvu attīstībai, jo tie darbojas ievērojot visas likuma normas. Tā ir viena no problēmām, ar ko būtu jācinās valstiskā līmenī. Tāpat problēma ir brīvu finanšu resursu nepietiekamība dzīvnieku iepirkšanā, kā arī neizlīdzināta dzīvnieku kvalitāte, kas rada grūtības nodrošināt viendabīgu

pārdodamo dzīvnieku apjomu. Zemnieki to apzinās, tādēļ nozarē strādājošie kooperatīvi ir gatavi iesaistīties šīs problēmas risināšanā."

Diskusijas noslēgumā tika runāts arī par nepieciešamajiem pasākumiem, lai veicinātu kooperāciju gaļas nozares zemnieku vidū. Tika uzsvērti zemnieku izglītošanas nepieciešamība, kā arī veiksmīgāko zemnieku kooperācijas piemēru izcelšana. Tika arī secināts, ka ļoti būtiski izveidot pilna cikla kooperāciju, kas ietvertu dzīvnieku izaudzēšanu, dzīvnieku savākšanu pārstrādi un tirdzniecību. Būtiski ir arī izskaust "pelēko tirgu", kas kavē nozares un kooperācijas attīstību.

11. Socioloģiskā pētījuma jautājumi

1. Kurā lauksaimniecības nozarē Jūs darbojaties?

- Graudi
- Piens
- Medus
- Augļi un dārzeņi
- Daudznozaru
- Lauksaimniecības pakalpojumi
- Gaļa

2. Kura novada, pagasta zemnieks Jūs esat? _____

3. Kāds ir minimālais dibinātāju skaits, lai izveidotu lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību (LPKS)?

- 5
- 10
- 15

4. Kāds ir balsu sadalījums LPKS?

- Katram biedram viena balss
- Balsu skaits proporcionāli ieguldījumam
- Nezinu

5. Kādi ir galvenie kritēriji pēc kādiem tiek izvērtēta LPKS atbilstība?

6. Vai esat kādreiz domājis par iestāšanos LPKS?

- Jā
- Nē
- Jau esmu lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības biedrs. Kuras?

7. Ja jūsu atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir nē, tad, lūdzu, izskaidrojiet iemeslus, kas ir atturējis iestāties LPKS un ko kooperatīvam būtu jāpiedāvā, lai Jūs izskatītu iespēju iestāties tajā?

8. Ja Jūsu atbilde uz 6. jautājumu ir jā, tad, lūdzu, izskaidrojiet iemeslus, kas Jums lika izšķirties par labu LPKS?

9. Vai uzskatāt, ka Jūsu novadā ir spēcīgas LPKS?

- Jā, kuras?
- Nē
- Nezinu nevienu LPKS

10. Lūdzu, sarindojiet pēc nozīmības (amplitūdā no 1- 7, kā pirmo minot visnozīmīgāko) LPKS sniegtās iespējas?

- iespēja realizēt saražoto produkciju par iespējami augstāko cenu
- iespēja par zemāku cenu iegādāties izejvielas produkcijas ražošanai
- iespēja izmantot kooperatīvā rīcībā esošās tehnoloģijas un iekārtas
- iespēja kreditēties ar kooperatīva atbalstu
- pieredzes apmaiņa ar citiem zemniekiem

- iespēja uzglabāt un veikt pirmapstrādi saražotai produkcijai
- bezmaksas speciālistu konsultācijas

7. Katru gadu tiek vērtēta LPKS atbilstība. Atbilstīgajām LPKS ir daudzas priekšrocības. Lūdzu, sarindojiet pēc nozīmības (amplitūdā no 1-7, kā pirmo minot visnozīmīgāko) atbilstīgo kooperatīvu priekšrocības?

- Atbrīvojums no uzņēmumu ienākuma nodokļa
- Kooperatīvu attīstības veicināšanas valsts atbalsts
- ES atbalsts ražotāju grupām
- Priekšrocība ES struktūrfondu apgūvē
- Daļēja īstermiņa kredītprocentu dzēšana
- Dažādas kredītgarantijas

Šajā dokumentā sašūtas
cauraklotas
931 daļiņdarvni
lapas

